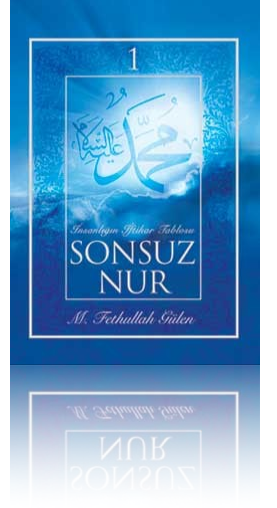

EMANET

PIRLANTA

SONSUZ NUR-1

2. EMANET-EMİN OLMAK

Peygamberlere ait ikinci sıfat, emanet sıfatıdır. Bu kelime Arapça olup, iman ile aynı kökten gelir. “Mü'min” inanan ve emniyet telkin eden insan demektir. Peygamberler, mü'min olarak zirve insan oldukları gibi, emin olma, emniyet telkin etmede de en baştadırlar. Kur'ân-ı Kerim, onların bu sıfatlarına birçok âyette işaret eder. Şimdi bunlardan birkaçını arz edelim:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ * إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ * إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ * فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

*“Nuh kavmi de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: (Allah’a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki ben, size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah’a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin.”*²⁶⁰

Nuh, kavmine şöyle diyor: Hâlâ ittika edip sakınmayacak mısınız? Ben emniyet telkin eden, emanet sıfatı olan, hıyanete tenezzül etmeyen bir elçiyim. İşte bu âyette bir peygamberin dilinden, peygamberliğe ait bu “emanet” sıfatı dile getirilmektedir. Keza:

كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِينَ * إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ * إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Âd kavmi de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Hud onlara şöyle demişti: (Allah’a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.”²⁶¹ ve:

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ * إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ * إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Semûd (kavmi) de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Salih onlara şöyle demişti: (Allah’a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.”²⁶² Keza:

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ * إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ * إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Lut kavmi de, peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Lut, onlara şöyle demişti: (Allah’a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim.”²⁶³

Konuyla alâkalı âyetleri çoğaltmak mümkündür. Bu arada işârî mânâsıyla emniyet ve emaneti anlatan daha birçok âyet vardır ki, biz, bir fikir vermek için zikrettiklerimizle yetinmek istiyoruz.

“Mü’min”, Cenâb-ı Hakk’ın isimlerinden biri olduğu gibi, aynı zamanda O’na inananların da en önemli isimlerindedir. Allah’a (celle celâluhu) niçin “Mü’min” denir? Çünkü O, güven kaynağıdır. Bize güveni veren de O’dur. Bize, damla damla veya şelâleler hâlinde güven hep O’ndan gelir. Peygamberleri güvenli kılan ve onları emniyet sıfatıyla serfiraz eden de yine O’dur. Öyle ise, emniyet, güven, emanet ve iman dediğimiz mesele, bizi peygamberlere ve önemli bir ölçüde peygamberleri de Allah’a bağlar. Nihayet topyekün bu bağlılık bizi Hâlık-mahluk münasebetine götürür. Bütün bu mânâlar, emanet kelimesinin iştikakında mevcut olan mânâlardır ve zaten mevzuun bir önemli yönü de, bu münasebeti kavramaktır.

Peygamberlerin ve Peygamberimiz'in en önemli sıfatı emanet olduğu gibi, Cibril-i Emîn'in de en önemli vasfı yine emanettir. Kur'ân onu bize şöyle anlatır: **مُطَاعٌ شَمَّ أَمِينٍ** "O, kendisine uyulan, emîn bir elçidir."²⁶⁴ Evet, Cibril, Allah'a (celle celâluhu) itaatkâr ve O'nun nezdinde ihraz ettiği vazife itibarıyla da güvenilir bir elçidir. İşte Kur'ân da bize bu güvenilirler kaynağından gelmiştir. Allah "Mü'min"dir. O'nun beyanı emniyet telkin eden bir beyandır. Kur'ân, Allah'ın emin dediği Cibril vasıtasıyla gelmiştir. Ve yine bu Kur'ân, O Emin Peygamber'e ve O'nun emniyeti ihraz etmeye namzet kudsîler topluluğu ümmetine indirilmiştir.

Kur'ân-ı Kerim'den herkes derecesine göre mutlaka istifade etmiştir. Cibril de bu istifade edenler arasındadır. Bir gün kendisi Allah Resûlü'ne şöyle demiştir: "Allah (celle celâluhu) Kur'ân'ında benim için "Emîn" ifadesini kullanuncaya kadar akûbetimden endişe içindeydim. Bu ifadeyi duyduktan sonra iliklerime kadar emniyetle doldum..."²⁶⁵

PEYGAMBER EFENDİMİZ'DE EMNİYET

Efendimiz, evvelâ Allah'tan aldığı mesajlara karşı emîndir.. O'nun zerre kadar emanete ihaneti düşünülemez. Sonra bütün mahlukata karşı emîndir. Herkes O'na itimat eder. Çünkü evvelâ O herkese karşı emniyetini göstermiş, emniyet ve güven telkin etmiştir. Daha sonra da bize, emniyet ve güvenin ne kadar lüzumlu olduğunu anlatmış ve bizi ona inandırmıştı. İsterseniz, şimdi de sırasıyla bu hususlar üzerinde bir bir duralım:

a. Risalet Vazifesine Karşı Emniyeti

Allah (celle celâluhu), Resûlü'nü emanete riayet eden bir insan olarak seçmiş ve O da bunun heyecan ve helecanını bütün hayatı boyunca yaşamıştır. Öyle ki, vahiy geldiğinde, olur da bir kelime kaçırırım diye heyecanlanıyor ve daha

Cibril bitirmeden O söylenenleri hıfzetmek için durmadan tekrar ediyordu. Hatta bu mevzuda o kadar çok tehâlük gösteriyordu ki, birgün Kur'ân O'na şöyle diyecekti:

لَا تُحْرِكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ * إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ * فَإِذَا قَرَأْنَاهُ
فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ * ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ

“(Resûlüm!) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kumıldatma! Şüphelenme ki onu toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak Bize aittir. O hâlde, Biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et. Sonra şüphelen olmasın ki, onu açıklamak da Bize aittir.”²⁶⁶

Kur'ân, O'na bir emanet olarak tevdi edilmişti.. O da bu kudsî emanette emîn olamamaktan korkuyor ve tir tir titriyordu. Onun için de Allah (celle celâluhu) O'nu teselli ediyor ve resûlünü emanette emîn kılacağı teminatını veriyordu.

Allah Resûlü, ömrünü hep aynı heyecanlar içinde geçiriyor, emanette emîn olmaya herkesten daha çok gayret ediyor ve üzerine aldığı bu ağır yükün sıkletini olanca ağırlığıyla sırtında hissediyordu. Onun içindir ki, ümmetine veda ettiği hac mânâsına “Veda Haccı”nda güneş gurûba yaslanırken O da hayat-ı seniyyelerinin gurûba meylettığı şuuruyla, sadık arkadaşlarına, o derin sorumluluğunu bir kere daha solukluyor ve sesini yükseltiyordu: “Yakında beni sizden soracaklar.” Yani o sorudan evvel ben soruyorum, “Vazifemi tebliğ ettin mi?” Orada bulunanların hepsi birden hem de yeri-göğü çınlatırcasına gürlədiler: “Evet, Sen vazifeni hakkıyla tebliğ ettin ve onu kusursuz yerine getirdin!” Bu sözler üzerine İki Cihan Serveri, ellerini kaldırıyor ve “Allahum, şahit ol!” diyordu.²⁶⁷

Evet, emanette emin olma, bizzat Cenâb-ı Hak'ta başlamış, Cibril'e uğramış ve Allah Resûlü'nde ârâm eylemiş, daha sonra da ümmete intikal etmişti.. ve Veda Haccında tekrar ümmetten bir şehadetle yeniden Allah'a gidip dayandı.

En muteber hadis kitaplarının naklettiğine göre, Allah Resûlü'nün emanet düşüncesiyle alâkalı olarak Âişe Validemiz (radiyallâhu anhâ) şöyle buyurur: “Eğer Allah Resûlü kendisine inen âyetlerden herhangi birini –farzımuhal– gizleyecek olsaydı muhakkak şu âyeti²⁶⁸ gizlerdi:

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ
وَاتَّقِ اللَّهَ وَخُفِيَ فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ
تَخْشَاهُ

Bu âyet şu münasebetle nâzil olmuştu: Allah Resûlü, yanında büyüttüğü, daha sonra da evlât edindiği âzatlı kölesi Zeyd b. Hârise ile halasının kızı Zeynep binti Cahş'ı evlendirmişti. Ancak bu evlilik, istenilen şekilde huzurlu gitmiyordu. Zeynep Validemiz (radiyallâhu anhâ), sırf Allah Resûlü'nün emrine ittiba için bu evliliği kabullenmişti. Evlilik ta baştan isteksizliğe bina edildiği için de kocasına karşı gerekli olan hürmet ve saygıyı göstermiyordu. Zaten Cenâb-ı Hak onun Zeyd'den boşanıp ezvâc-ı tâhirât arasına katılmasını çoktan murad buyurmuştu bile. Ancak o güne kadar Araplar arasında cereyan eden bir âdete göre, bir insanın “evlâdım” dediği biri onun öz evlâdı kabul edilirdi. Dolayısıyla da onun hanımı diğerinin gelini durumunda olurdu. Zeynep daha önce annesi tarafından Allah Resûlü'ne teklif edilmişti; ancak Allah Resûlü bu teklifi kabul etmemişti. Şimdi bu evliliği doğrudan doğruya Allah (celle celâluhu) emrediyordu. Zeynep'le evlilik İki Cihan Serveri'ne çok ama çok ağır gelmişti. Ne var ki emir yukarıdandı.

İşte Âişe Validemiz (radiyallâhu anhâ) bu hususa işaretlerle diyor ki: “Eğer Allah Resûlü kendisine gelen vahiyden herhangi bir âyeti gizleyecek olsaydı, bu izdivacı ihtiva eden âyetleri gizlerdi.” Ancak O, kendisine gelen vahye karşı gayet emindi. Onun için en küçük bir meseleyi dahi gizlemesi söz konusu olamazdı. Âyet mealen şöyle diyordu:

*“Habibim! Allah’ın nimet verdiği, senin de kendisine ikram edip (hürriyete kavuşturduğun) kimseye: ‘Eşini yanında tut, Allah’tan kork!’ diyorsun. Hâlbuki Allah’ın açığa vuracağı şeyi, insanlardan çekinerek içinde gizliyorsun. Oysa asıl korkulmaya lâyık olan, Allah’tır.”*²⁷⁰

Evet, eğer bir âyet ketmetseydi, o âyet işte bu âyet olurdu; fakat O, emanette emindi.. ve bir şey ketmetmesi asla söz konusu olamazdı.

O’nun emanet düşüncesiyle alâkalı diğer bir vak’a: Bedir’de kâfirler esir alınmıştı. Allah Resûlü, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer’le istişare etti. Hz. Ebû Bekir (radıyallâhu anh), esirlerin fidye karşılığında salıverilmesi re’yini ileri sürdü. Hz. Ömer (radıyallâhu anh) ise hepsinin kılıçtan geçirilmesinden yanaydı. Hatta o, herkesin kendi yakınını öldürmesini istemişti. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Ebû Bekir’in re’yine meylederek esirleri fidye karşılığında salıvermişti. Şimdi gerisini hep beraber Hz. Ömer’den dinleyelim:

“Ertesi gün Efendimiz’in yanına gittiğimde Allah Resûlü ve Hz. Ebû Bekir’i ağlar buldum. Evet, ikisi de başlarını yere eğmiş, hıçkıra hıçkıra ağlıyorlardı. Sebebini sordum; fakat her ikisinde de bana cevap verecek derman yoktu. Israr ettim: Ne olur söyleyin, ağlanacak bir şey varsa ben de sizinle beraber ağlayayım, dedim. Nihayet Allah Resûlü ağlayarak biraz evvel şu âyetin nazil olduğunu söyledi.
²⁷¹ Allah (celle celâluhu) bu âyette şöyle buyuruyordu:

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

*“Yeryüzünde ağır basıp (küfrün belini kıruncaya) kadar; hiçbir peygambere esir bulundurması yaraşmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, hâlbuki Allah (sizin için, ebedî olan) ahireti istiyor. Allah Azîz’dir, Hakîm’dir.”*²⁷²

Eğer Allah Resûlü'nün herhangi bir âyeti ketmetmesi düşünülseydi, herhâlde ikinci olarak gizlenmesi gereken âyet bu olurdu. Fakat Allah Resûlü, vahye karşı tam bir emniyet insanıydı. Biz her iki âyeti, ileride Efendimiz'in ismetini anlatırken tekrar ele alacak ve tafsilatıyla, o mevzu ile alâkalı yönünü de arz etmeye çalışacağız.

b. Bütün Varlığa Karşı Emin Olması

Allah Resûlü nasıl risalet vazifesinde Rabbinin gönderdiği mesajlara karşı emindi, öyle de O'nun emniyeti ruhunda öyle kök salmıştı ki, bütün varlığa karşı sürekli emniyet solukluyordu:

İtikâfta olduğu bir gün, Safiyye Validemiz (radiyallâhu anhâ) kendisini ziyarete gelmişti. Biraz oturduktan sonra da kendi hanesine gitmek üzere müsaade istemişti. Allah Resûlü de hanımını uğurlamak için onunla beraber dışarıya çıkmış ve henüz birkaç adım bile yürümemişlerdi ki, o esnada bir iki sahabe hiç duraklamadan yanlarından uzaklaştılar. İki Cihan Serveri derhal onları durdurdu, sonra da Safiyye Validemiz'in yüzünü açarak: *"Bakın, bu benim hanımın Safiyye'dir."* dedi. Sahabi beyninden vurulmuş gibiydi. *"Maazallah, yâ Resûlallah! Senin hakkında nasıl kötü düşünülebilir ki?"* dediler. Ancak Allah Resûlü, her davranışıyla olduğu gibi bu davranışıyla da bir ders vermek istiyordu. Buyurdular ki: *"Şeytan, sürekli insanın kan damarlarında dolaşır durur."*²⁷³ Şeytan insanla bu kadar içli dışlı olduğuna göre onun kafasına çok şey atabilir. Şimdi eğer binde, hatta milyonda bir ihtimal dahi olsa, insanın aklına, *"Acaba Allah Resûlü'nün yanındaki kadın kimdi?"* şeklinde bir şüphe ve tereddüt âriz olsa, –hafızanallah– o şahsın ebedî hayatını mahvedip iman nurunu söndürür. İşte bundan dolayı O şefkat âbidesi yüce Nebi, derhal duruma müdahale ediyor, hem kendi emniyetini gösteriyor hem de cemaatinin imanını korumuş oluyordu.

İşte O, emniyet ve güvenilirliğe bu kadar önem veriyordu. Zaten O'nun daha peygamber olmadan evvel de ismi "*Emîn*" değil miydi?²⁷⁴ Daha sonra kendisinin amansız düşmanı olanlar bile O'nu hep böyle tanımıyorlar mıydı? O, o kadar emin kabul ediliyordu ki; zannediyorum Ebû Cehil'e gidilip, ırz ve namusu dahil, en kıymetli şeylerini kime emanet edebileceği sorulsaydı, herhâlde "el-Emîn'e" diyecekti. Evet, ilk aklına gelen insan, Muhammedü'l-Emîn (aleyhi ekmelüttehâyâ) olacaktı. Evet öyleydi.. ve Allah Resûlü, bütün hayatını böyle bir emniyet ruhuyla geçirmişti.

O öyle bir emindi ki, bir kadının çocuğunu çağırırken, "Gel, bak sana ne vereceğim!" demesi üzerine, derhal atılıp:

"Ne vereceksin?" demişti. Kadın da "Birkaç hurma verecektim yâ Resûlallah." deyince: *"Eğer ona hiçbir şey vermeyecek olsaydın, yalan söylemiş olacaktın."* buyurmuşlardı.²⁷⁵

Zira Allah Resûlü, yalanı nifak alâmeti sayıyor ve ondan olabildiğince uzak durmaya çalışıyordu. Yalan, münafığın üç alâmetinden biriydi. Diğer ikisi ise, verdiği sözde durmama ve emanete ihanet etme günah ve inhiraflarıydı.²⁷⁶ Nifak, Allah Resûlü'nden nasıl ve ne kadar uzaksa, emanete ihanet etmek de o derece uzaktı...

Allah Resûlü'nün emniyet ruhu ve emniyet anlayışı sadece insanlara karşı değildi. O'nun emniyet kuşağına bütün bir varlık giriyordu. Bir sahabinin, atını yanına getirmek için, sanki elinde atın yiyebileceği bir şey varmış gibi davranması, O'nu öyle rahatsız etmişti ki, bu sahabiyi çağırıldı ve azarladı. Evet O, hayvanlara karşı dahi olsa emîn olmaktan vazgeçilmemesi gerektiğini söylüyordu.

Yine bir defasında harpten dönülüyordu. Sahabeden bir ikisi, bir kuşun yavrularını yuvadan almış seviyorlardı. Tam o esnada ana kuş geldi. Yavrularını yuvada göremeyince çırpınmaya başladı. Durmadan gelip-gidiyor ve sağa-sola uçup duruyordu. Allah Resûlü, durumdan haberdar olunca derhal yavruların yerine konulmasını, ana kuşa eziyet edilmemesini emretti. Sanki O, yapılan bu hareketin, yeryüzünde emniyetin

temsilcileri olma durumundaki insanlara yakışmayacağını ifade buyuruyordu...²⁷⁷

O'ndan akseden nurlarla nurlanmış o ışıktan hâlesi ashabı da böyleydi. İşte onlardan biri olan "ümmetin emini" Ebû Ubeyde b. Cerrah!. Hz. Ömer döneminde Şam'da vali bulunuyordu. Heraklius, ordusuyla gelip, Şam'ı tekrar istirdat teşebbüsünde bulunduğu sırada; Ebû Ubeyde'nin yanında az bir insan vardı. Bu itibarla şehri savunmaları da mümkün değildi. Hemen Şam ahalisini bir araya topladı. Ve şunları söyledi:

"Sizden cizye topladık. Bu cizyeye mukabil sizi korumamız gerekiyordu. Ancak şimdi o güçte değiliz. Dolayısıyla sizi koruyamayacağız; aldığımız cizyenin hepsini tekrar size iade edeceğiz. Zira bunu haksız yere yanımızda alıkoymamız caiz değildir."

Bunun üzerine, toplanan cizyeler sahiplerine dağıtılır. Bu müthiş manzara karşısında şaşkına dönen ruhban ve papazlar, kiliselere dolar ve Müslümanları başlarından eksik etmesin diye Cenâb-ı Hakk'a dua dua yalvarırlar. Müslümanları uğurlarken de "İnşâallah geri gelir ve bizi Heraklius'un zulmünden kurtaracaksınız." derler.²⁷⁸

Ebû Ubeyde, emniyet telkin etmiş, emanet sıfatıyla yaşamış ve Hıristiyanların dahi gönlüne taht kurmuş bir rabbaniydi. Bugün Batı, bizi dinlemiyorsa ve Avrupa'ya gönderdiğimiz insanların mesajlarına kulak asmıyorlarsa, bu tamamen bize ait bir eksiklikten kaynaklanmaktadır. Hiç şüphe yok ki, bizde eksik olan en önemli mesele, üzerinde durduğumuz, emniyet ve güven hususudur. Biz, bu hasleti yeniden yakalayabildiğimiz gün, topyekün insanlık güvенеbileceği bir milleti bulmuş olacak. Biz de devletler muvazenesinde yerimizi istirdat adına en çalımlı adımı atmış sayılacağız.

Osmanlı'nın cihan hâkimiyetinde de aynı emniyet atmosferinin tesirini görmek mümkündür.. harbe giderken geçtikleri bağ ve bahçeden yedikleri meyvelerin parasını, meyveyi kopardıkları dala asan ve öyle giden bu emniyet

temsilcisi asil ve necip insanlar, ülkeleri kılıçla fethetmeden evvel, gösterdikleri bu emniyet ruhu ve civanmertlikle gönülleri fethetmişlerdi. Yoksa, ne o korkunç haçlı zihniyeti karşısında Avrupa'ya girebilirlerdi; ne de orada mevcudiyetlerini devam ettirebilirlerdi. Şam'da yaşanan Ebû Ubeyde misali, tam dört asır bütün Balkanlar'da ve Avrupa içlerinde yaşanmıştı. Bundan dolayı da, o şanlı i'tilâ döneminde çok az zayıfla ta Viyana kapılarına gidilmiş.. ve asırlar boyu da gidilen yerlerde emniyet ve huzurun temsilciliği yapılmıştı. Zannediyorum, son yarım asrın Türkiye'sinde emniyetin tesisi için dökülen kan, beş asır, hem de yabancı uyruklar arasında asâyiş temini adına dökülmemiştir... Evet, yapılan araştırmalar ve istatistikler, altı yüz senelik Osmanlı dönemindeki bütün müsademelerde ölenlerin sayısının, son yarım asırda ölenlerin sayısından daha az olduğunu göstermektedir. Öyleyse, Osmanlı fetihlerinin sırf kaba kuvvete dayandığını iddia etmek kat'iyen doğrudur değildir. Diğer taraftan, o günkü nakil vasıtaları nazara alınacak olursa, o kadar geniş toprağa dağılmış bir devleti idare etmenin, sadece devlet otoritesiyle ve askerî güçle mümkün olamayacağı bedîhîdir.

Evet, onların kalb ve gönülleri fethetmelerindedir ki, çeşitli ırka mensup insanları, aynı devletin çatısı altında hem de uzun bir süre ve ciddî hiçbir problem çıkarmadan idare edebilmişlerdir. Devrimizin muhabbet fedailerine düşen de, yine aynı usûl ve aynı metot olsa gerek...

c. Ümmetini Emniyete Daveti

Nebiler Sultanı, Allah'tan gelen mesajları emniyet içinde muhafaza ediyor ve bu emniyet atmosferini de, bütün varlığı içine alacak kadar geniş tutuyordu. Ümmetini de aynı ahlâkla ahlâklanmaya çağırıyor ve onlara, insanlar arasında emin olarak yaşamalarını tavsiye ediyordu. O'nun yanında hıyanetin en küçüğü düşünülemez ve tek bir mü'minin dahi

gıybeti yapılamazdı. O, hemen karşısındakini ikaz eder ve ruhuna gıybet gubârının konmasına asla müsaade etmezdi.

“Falan kadının eteği ne kadar uzun!” diyen Hz. Âişe Validemiz’e (radiyallahu anhâ): “Onun gıybetini yaptın ve etini dışledin.” demesi;²⁷⁹ Mâiz’in arkasından konuşan bir başka sahabiye de benzer şekilde karşılık vermesi²⁸⁰ hep O’nun emîn olmasından ve emniyet hâlesi bir atmosferin, ruhlarda hâsıl edeceği itminanı bilmesinden kaynaklanıyordu.

Kendisi daima şu duayı okur ve ümmetine de tavsiye ederdi: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ فَإِنَّهُ بِئْسَ الضَّجِيعُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا بِئْسَتِ الْبِطَانَةُ** “Allah’ım, açlıktan Sana sığınırım; o ne kötü bir arkadaştır. Hıyanetten de Sana sığınırım; o ne kötü surdaştır.”²⁸¹

Emanete riayet etmek önemli olduğu kadar, hıyanete girmemek de o derece önemlidir ve zaten bunlar birbirinin lâzımı hasletlerdir.

Ahde vefa göstermeyen ve böylece hıyanette bulunan insanlar hakkında söylenen şu ürpertici ifade de, yine Allah Resûlü’ne aittir:

**إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرْفَعُ لِكُلِّ غَادِرٍ لِيَاءٍ فِقِيلٌ
هَذِهِ غَدْرَةُ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ**

“Allah, kıyamet gününde, evvel-âhir bütün insanları bir araya topladığında her vefasız için bir sancak çekilecek ve: ‘İşte falan oğlu falanın vefasızlığı budur.’ denilecektir.”²⁸²

Allah Resûlü’nün bütün fenalıklara karşı kapanmış, mühürlenmiş bir ruhu vardı. İyiliğin en küçüğüne, hatta teferruat kabul edilenine de alabildiğine sinisini açar ve hep iyilik duygusuyla oturur-kalkardı. O, hayatını hep güven atmosferinde geçirdi. İnsanlık da O’na güvendi, itimat etti. Hâlbuki O’na sırt çevirenler aldandı ve yollarda kaldılar. Ancak O her zaman bir koruyucu melek gibi ümmetinin

üzerine titredi. Kim, ne zaman ve hangi şartlarda O'nun kapısını çaldıysa O'ndan "Lebbeyk!" sesini duydu.

O nasıl güvenilir bir insandı, kendisi de Allah'a öyle güveniyor ve itimat ediyordu. O'nun Allah'a güvenip itimat etmesi, emanet sıfatının nebiden Allah'a urûcu ve yükselmesi demektir. Emanet, Allah'tan nüzûlü ile peygamberde emniyet ve itminan hâlinde zuhur eder. Bu iki kavsiyenin ucu birleştiğinde de umumî emniyet ve itimat hâsıl olur.

Her peygamber Allah'a itimatla serfiraz kılınmıştır. Bu onların ayrılmaz hususiyetlerinden ve yüce sıfatlarından biridir. Kur'ân, bize bunu şu âyetleriyle çok net şekilde anlatır:

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي
وَتَذِكْرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا
يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ

*"Onlara Nuh'un haberini oku. Hani O, kavmine şöyle demişti: Ey Kavmim! Eğer benim (aranızda) durmam ve Allah'ın âyetlerini hatırlatmam size ağır geldiyse, ben yalnız Allah'a dayanıp güvenirim. Siz de ortaklarınızla toplanıp yapacağınızı kararlaştırınız, sonra içinizde ukde, dert olmasın, bundan sonra vereceğiniz hükmü bana uygulayın ve bana mühlet de vermeyin."*²⁸³

Hiz. Nuh (aleyhisselâm), Rabbine güveniyor, itimat ediyor ve karşısına aldığı bütün bir küfür cemaatine: "Eğer içinizde bulunuşum, duruşum, mevkiim ve emri tebliğ edişim size ağır geliyorsa, hazmedemiyorsanız dilediğinizi yapınız.. ben bulunduğum durum itibarıyla Allah'a (celle celâluhu) güvenip dayandım; işte siz, işte ben. Sizler yığınla insan, ben ise tek başımayım. Fakat bilin ki, Allah (celle celâluhu), beni size karşı zayi etmeyecektir. Siz şimdi bir araya gelin, kafa kafaya verin, meşveretler yapın ve benim aleyhime çeşitli plânlar kurun; bunu yaparken de bütün şeriklerinizi, ortaklarınızı ve yardımınıza koşacak herkesi bir araya toplayın. Toplayın ki, sonra içinizde bir ukde kalmasın; 'Keşke

şunu da yapsaydık!’ demeyin ve yapmanız mümkün olan her şeyi yapın, düşündüklerinizin hepsini tatbik edin! Şimdi ben, sizden gelebilecek her şeyi bekliyorum, gelsin!” diyor ve onlara meydan okuyordu.

Hız. Nuh (aleyhisselâm) bunları söylerken, Allah’a fevkalâde bir güven ve itimat içinde söylüyordu. O kat’iyen biliyordu ki, Rabbi onu koruyup muhafaza edecektir. Sefinesine kaç insan bindi, bilemiyoruz; fakat biliyoruz ki – Hız. İbrahim (aleyhisselâm) dahil– nice peygamberler hep O’nun soyundan gelmiştir. Çünkü Kur’ân, Hız. İbrahim’i O’nun milletinden sayıyor ve şöyle diyordu: **وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ**

لِإِبْرَاهِيمَ “Şüphesiz İbrahim de Nuh’un milletindedir.”²⁸⁴

Hız. İbrahim’in (aleyhisselâm) durumu, teslimiyeti ve tevekkülü şu şekilde dile getirilir:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

“İbrahim’de ve Onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine şöyle demişlerdi: ‘Biz, sizden ve sizin Allah’tan başka taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz, bir tek Allah’a inanuncaya kadar; sizinle bizim aramızda sürekli düşmanlık ve öfke belirmiştir.’ Yalnız İbrahim’in babasına: ‘Andolsun ki senin için mağfiret dileyeceğim. Fakat Allah’tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez.’ demesi hariç. ‘Rabbimiz, Sana dayandık, Sana yöneldik ve dönüş ancak Sanadır.’ dediler.”²⁸⁵

Evet, İbrahim ve yanında bulunanlar da küfre karşı baş kaldırıyor ve kâfirlere meydan okuyorlardı. “Biz” diyorlardı, “Sizin Allah’tan başka taptığınız her şeyden fersah fersah uzağız. Biz, sizi ve bütün tağutlarınızı inkâr ettik. Aramızdaki düşmanlık ise geliştikçe gelişti.” Zaten bu düşmanlık, Hz. Âdem’den günümüze kadar devam edegelmiştir. İman ve küfür, ilk gününden beri birbirinin düşmanıdır. Aynı yer ve mekânı paylaşmaları mümkün değildir. Dolayısıyla, elbette küfür, imana çelme atmak isteyecek ve ondan rahatsız olacaktır. “Rencide olur dâde-i huffaş ziyadan.”; gözleri ışığa alışmadığından dolayı onlar, yarasalar gibi iman ve nübüvvet ışığından rahatsızlık duyacaklardı.

“Evet, siz de bizim gibi Allah’a iman ve itimat etmedikçe aramızdaki düşmanlık hiçbir zaman kesilmeyecektir.” dediler. Çünkü küfrün mahiyetinde sapıklık ve bürûdet vardır. Kâfir, bütün eşyaya düşman nazarıyla bakar. Mü’minin ruhunda ise mürüvvet ve insanlık vardır. O, bütün kâinata bir kardeşlik beşiği olarak bakar. Herkesle bir birleşme çizgisi ve herkesle bir diyalog yolu araştırır. Mü’min böyle olurken, kâfir herkesle dalaşmaktan zevk alır. Hâlbuki, herkes Allah’a iman edip O’na yürekten inandığı zaman, umumî bir sulh ve sükûn hâsıl olacaktır. Bu sulhü, kâfirden ve küfürden beklemek ise tamamen gaflet ve safderûnluk olur. Çünkü küfrün, milletleri birbirleriyle boğuşturarmaktan başka insanlığa vereceği hiçbir şey yoktur. Onun için Kur’ân-ı Kerim, Hz. İbrahim’in babasına söylediklerini bir istisna olarak zikretmektedir. Hz. İbrahim’in söylediği ise, sadece bir temenniydi ve onun aşırı re’fet ve şefkatinden kaynaklanıyordu. Ancak, o da, Allah katında babasına karşı elinden bir şey gelmeyeceğini açıkça ifade ediyordu. Ve sonra Hz. İbrahim: “*Sana dayandık, Sana yöneldik.*” diyerek, Cenâb-ı Hakk’a karşı olan güven, itimat ve tevekkülünü dile getiriyordu. Zaten bütün peygamberlerin hayatı tetkik ve tahkik edilse, onlarda Allah’a tevekkül ve itimadın çok ağır bastığı müşâhede edilecektir. Onların tevekkülleri, sıradan

insanların tevekkül ve itimatları gibi değildir. Hele bu tevekkül, Peygamberler Sultanı'nın tevekkülü ise. Evet, İki Cihan Serverinin tevekkül ve itimadı bütün peygamberlerin itimat ve tevekkülünden daha çaplı ve daha derince idi...

Allah (celle celâluhu), O'na bir kere “*Hasbiyallah*” demesini öğretmişti.²⁸⁶ Allah Resûlü de bütün hayatını O'na itimat, tevekkül ve emniyet içinde geçirmişti. Düşünmeli ki, Hz. Ali (radiyallâhu anh) gibi haydar-ı kerrâr, kahraman ve şecaatli bir insan şöyle demektedir: “Biz harp meydanlarında sıkıştığımız ve içimize bir korku girdiği zaman, derhal Allah Resûlü'nün arkasına sığınır, itminan ve emniyete kavuşurduk.”²⁸⁷

3. Hicretteki Emniyeti

Hicret edeceği zaman, evinin dört bir yanı, kendisini öldürmek için can atan insanlarla kuşatıldığında, O:

“Biz onların

*önlerine de, arkalarına da sed koyduk.”*²⁸⁸ âyetini okumuş, onların başlarına bir avuç toprak saçmış ve hiçbir endişe emaresi göstermeden aralarından yürüyüp gitmişti.²⁸⁹ Evet işte, o kadar fütursuz ve o kadar da korkusuzdu.

Daha sonra yolu, Sevr mağarasına uğruyor.. Sevr, gençlerin bile zor çıkabilecekleri bir zirvede bulunuyordu. İşte O, tam elli üçüncü yaşında bu zirveye tırmanmıştı. Zaten bütün hayatı, çile ve ızdırapla geçmişti; bu da bir sonuncusuydu. Şimdi de bu tali'li mağaranın kendi diliyle ettiği davete icabet ediyor, orada birkaç gün misafir kalıyor ve bu mağarayı kıymetler üstü şerefendiriyordu...

Mekke müşrikleri, mağaranın ağzında bekliyorlardı. Arada bir metrelik mesafe ya vardı ya da yoktu; ve Hz. Ebû Bekir (radiyallâhu anh) telaş içindeydi. Çünkü o esnada Allah Resûlü'nün, kendisine emanet olduğunu düşünüyor ve: “Eğer bu emaneti yerine ulaştıramadan O'na bir şey olursa...” diye endişe ediyordu.

Yüzü sapsarı kesilmişti. Hâlbuki Allah Resûlü'nün dudaklarındaki tebessümde en küçük bir değişiklik yoktu. O itminan ve emniyet insanı, dostu Hz. Ebû Bekir'i teselli ederek: *"Tasalanma! Allah bizimle beraberdir."* diyordu..²⁹⁰ ve tekrar ediyordu: *"İki kişi hakkındaki zannın nedir ki, onların üçüncüsü Allah'tır."*²⁹¹

e. Mubarebe Meydanındaki Emniyeti

Huneyn'in başında İslâm ordusunda bir dağılma baş gösterir. Öyle ki, bütün sahabe, âdeta sağa-sola kaçar; akıbetin yenilgi ve mağlubiyet olduğu herkesçe bir kanaat hâline gelmiştir. İşte tam o esnada beklenmedik bir hâdise olur. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Abbas'ın durdurmaya çalıştığı mübarek bineğinin üzerinde, düşman saflarına doğru atılır. O gür ve mehâbet dolu sesiyle şöyle haykırır:

أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ

"Ben, Allah'ın Resûlüyüm, bunda yalan yok! Ben Abdumuttalib'in torunuyum, bunda da yalan yok!"

O'nun bu davranış ve şecaatidir ki, kısa zamanda İslâm ordusunun derlenip, toparlanmasını sağlar. Ve mâkus tali' yenilerek, idbâr ikbâle döner.²⁹²

f. Baş Döndüren Teslimiyet

Bir ağacın altında istirahat etmektedir. Tam o esnada Gavres isminde bir kâfir, O'nun uykusundan istifade ederek, dala asılı kılıcını alır ve âdeta gırtlığına dayar. Müstehzî bir eda ile de: "Şimdi seni benim elimden kim kurtaracak?" der. Buna karşılık Allah Resûlü, hiçbir panik emaresi göstermez. Çünkü O'nun, Allah'a (celle celâluhu) itimadı tamdır. Kendinden emin bir şekilde *"Allah"* diye bağırır. O'nun bu gürleyişi âdeta kâfirin ödünü koparmıştır; kılıcı elinden düşer ve olduğu yerde kalakalır. Bu sefer de kılıcı Allah Resûlü eline alır ve sorar:

“Ya şimdi seni kim kurtaracak?” Adam, sıtmalu gibi titremeye başlar. O esnada, Allah Resûlü’nün sesini duyanlar da oraya gelmişlerdir. Gördükleri manzara, onları da hayrete sevkeder. Daha sonra, olup bitenleri öğrenince, Allah’a karşı iman ve itimatları bir kat daha artar; Gavres de orada gördüğü güvenle “el-Emîn”e güven sözü verir ve oradan ayrılır.²⁹³

Batılı meşhur mütefekkir Bernard Shaw diyor ki: “Hz. Muhammed çeşitli yönleriyle insanın başını döndürecek üstünlükleri olan bir insandır. Bu sır insanı tam mânâsıyla anlamak mümkün değildir. Bilhassa O’nun anlaşılacak üstünlükte bir yanı vardır ki, o da Allah’a olan güven ve itimadıdır.” Shaw doğru söylüyordu...

O, Allah’a öyle bir itimat ve teslimiyet içindeydi ki, O’nu bildiğimiz kıstaslarla, ne ölçmemiz ne de değerlendirmemiz mümkün değildir. Ve, O’nun Allah indindeki yeri, değeri, nazı da Allah’a güveni ve itimadı ölçüsündedir. Yerinde O’nun isteme, dileme ve iltimasıyla geceler gündüze döner, zulmetler nur olur, kömür elmasa inkılâp eder ve dilencilere sultanlık mülkü bağışlanır. Bu münasebetle Hasan Basrî Hazretlerine müsnet bir hâdiseyi nakletmek istiyorum. Efendimiz’le irtibatlı olmanın ehemmiyeti açısından, bence oldukça mühim bir hâdiseye sayılır. Vak’anın, hadis kriterleri açısından tenkidi yapılabilir ama; benzeri vak’alar o kadar çoktur ki, adiyattan sayılabilir ve naklinde hiçbir mahzur yoktur. Hâdiseye şudur:

Basralı bir genç, yaşlı babasıyla hacca niyetlenir. Mekke’ye giderken yolda babası vefat eder.. eder ama adam, meshe uğramış ve şeklen sevimsiz bir mahluka benzemiştir. Bu durum zavallı gence o kadar dokunur ki, şaşkına döner ve ne yapacağını bilemez: Şimdi, kimi çağırıp da bu cenazeyi ona gösterecek ve yardım isteyecektir! Bu dertle kıvrılırken, aniden üzerine bir ağırlık çöker.. ve uyku ile uyanıklık arası bir hâlde iken çadır kapısının açıldığını ve güneş yüzlü birisinin içeriye girdiğini görür. Bu gökçek yüzlü zat, babasının cenazesi başında durur, eliyle onun bütün vücudunu sıvazlar, derken, elinin değdiği her yer eski hâline döner ve

babasının cenazesi pırıl pırıl nuranî bir insan hâline gelir. Genç, hayret içinde ve kendinden geçmiştir. Gelen zat, tam çadırdan çıkacağı sırada genç ileriye atılır: “Allah aşkına söyle, sen kimsin?” der.

“*Sen beni tanımadın mı? Ben Muhammed'im.*” Bunu duyan genç, sevinçten uçacak hâle gelir. “Yâ Resûlallah, bu olanlar nedir? Niçin babamın şekli değişmişti?” Allah Resûlü: “*O, devamlı içki içiyordu. Mesholmasının sebebi buydu.*” der. Genç: “Teşrifinizin sebebi?” diye sorunca da, Allah Resûlü şu cevabı verir: “*Çünkü senin baban, ne zaman benim adım anılsa, bana salavat getirirdi..*”

İşte, bu adamın bu kadarcık irtibatı, karşılıksız kalmıyor ve Allah Resûlü, en muhtaç olduğu bir anda onu şefaate kucaklıyor. Öldüğünü haber alınca ruhaniyeti, Allah'ın izniyle hemen orada hazır oluyor.

Allah Resûlü, insanlar arasında en çok güvenilecek ve kendisine itimat edilecek bir şahsiyettir. Ümmeti de aynı itimada lâıyk olmalıdır. Onun içindir ki, bir âyette şöyle buyrulur:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

“Gerçekten Allah size, emanetleri ehil olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne kadar güzel öğütler veriyor! Şüphesiz Allah, her şeyi içitici ve her şeyi görücüdür.”²⁹⁴

Bu âyetin nüzul sebebini tefsir kitapları şöyle anlatıyor:

“Mekke fethedilince Efendimiz, Kâbe'nin anahtarlarını, henüz yakın zamanda Müslüman olan Osman b. Talha'dan alıp, Kâbe'yi bizzat kendisi açtı. Derken, Hz. Abbas gelip anahtarları talep etti. İhtimal, Osman b. Talha o emanete daha lâıyıkta ve aynı zamanda anahtarların ona verilmesi onun gönlünü İslâm'a daha çok usunduracaktı. Ve öyle de oldu. Evet, bu âyet nazil olunca Kâbe'nin anahtarları tekrar Osman b. Talha'ya verildi.”²⁹⁵ Ancak âyetteki hüküm umumîdir. Zira, Allah

Resûlü, emanetin ortadan kalkmasını, kıyamet alâmeti olarak saymakta ve şöyle buyurmaktadır: “Emanet zayi olduğunda kıyameti bekleyin!” Sahabe sorar: “Yâ Resûlallah! Emanet nasıl zayi olur?” Cevap verir: “İş, ehli olmayana verildiği zaman!”²⁹⁶

Evet, emanet çok önemlidir. İş ehline vermek, bir emanettir, bu da, dünya nizamını ayakta tutacak en mühim âmillerden biridir. Emanetin zayi olması, umumî dengenin ve nizamın ortadan kalkmasıyla aynı mânâyâ gelir. Böyle bir dünyanın ise, varlığı ile yokluğu müsavidir. Başka bir hadislerinde bu hususla alâkalı Allah Resûlü şöyle buyurur:

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.
وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ
زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا. وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ
رَعِيَّتِهِ وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

“Her birerleriniz râî (çoban) ve hepimiz elinizin altındakilerden sorumlusunuz: Devlet reisi bir râî, elinin altındakilerden sorumludur. Her fert, ehl ü tyâlinin râîsidir ve raiyyetinden mesuldür. Kadın, beyinin hanesinin râîsi ve gözetiminde olan şeylerden sorumludur. Hizmetçi, efendisinin malunun râîsi ve elinin altındakilerden mesuldür. Her birerleriniz râî ve her birerleriniz raiyyetinden sorumludur.”²⁹⁷

Bu geniş perspektifle anlatılmak istenen şudur ki, burada herkes birbirine emanettir. Varlık, bütünüyle Allah’a emanettir. Kur’ân evvelâ Cibril’e, sonra da Hz. Muhammed Aleyhisselâm’a emanettir. Kur’ân hakikatleri ve Hz. Muhammed Aleyhisselâm’ın dava-yı nübüvveti, ümmete emanettir. Ardından da yine bütün ümmet Allah’a (celle celâluhu) emanettir.

Hayatı meydana getiren ve toplum hayatına hayat olan bütün unsurlar, birbiri içine girmiş daireler gibidir. Bunlardan birinde meydana gelecek en küçük bir arıza, katlanarak diğer dairelere de sirayet edecektir. Zannediyorum bunda kimsenin şüphesi yoktur. Fert plânında bir arıza var ve bu arıza derhal giderilmiyorsa, kısa bir zaman sonra onun tedavi edilmez bir kangrene dönüşeceğinden şüphe edilmemelidir. Öyle ise her daire, kendi uhdesine aldığı emaneti hakkıyla yerine getirmelidir ki, muhtemel bütün arızaların önü alınabilmiş olsun.

İşte hadis-i şerifte de bu irtibata ve bu bütünlüğe işaret edilmektedir. Bu işaret çerçevesinde, kapıcıdan devlet reisine kadar, milleti meydana getiren bütün fertler, emanet mevzuunda kendi sorumluluklarının şuurunda olurlarsa, insanlık ütopyalarda aradığını bu “emîn”ler topluluğunda bulacaktır.

Emanetin bu her şey sayılan ehemmiyetindedir ki, Allah Resûlü şöyle buyurur: **لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ** “Emaneti olmayanın imanı da yoktur.”²⁹⁸ Elinin altında bulunan emanete riayet etmeyen ve emanetin hakkını görüp gözetmeyen kimsenin imanı da tam ve kâmil değildir.

Yani, bir cihetten imanla emanet, birbirine sebep ve netice gibidirler: Emanete riayet etmeyen bir insan, kâmil mü’min sayılamayacağı gibi, kâmil mü’minlerin dışında da sağlam bir emanet düşüncesi bulmak zordur. Evet, eğer insan kâmil bir mü’min ise o, emanette de emin olacaktır; eğer emanette emin olamıyorsa, imanı da kâmil değil demektir.

Başka bir hadislerinde Allah Resûlü, mü’minin tarifini yaparken şöyle buyururlar: **الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ**

وَأَمْوَالِهِمْ “Hakikî mü’min odur ki, insanlar malları ve canları hususunda ona karşı emniyet içindedirler.”²⁹⁹

Efendimiz'in sıdkını anlatırken arz ettiğim bir hadisi – meal olarak– mevzumuzla alâkalı gördüğüm için tekrar etmek istiyorum. Allah Resûlü mealen şöyle buyururlar: “*Siz bana altı meselede söz verin; ben de size Cennet’i tekeffül edeyim.*”³⁰⁰

1. “*Konuşurken dosdoğru konuşun!*” Evet, davranış ve beyanlarınız dosdoğru olsun.. ve sizler bu mevzuda âdeta birer oka benzeyin!

2. “*Vaadettiğinizi yerine getirin!*” Zaten bunun aksi münafıklık alâmetidir ki, yukarıda bir nebze bahsedilmişti.

3. “*Emanette emin olun!*” Bir yerde emin bilindiğinizden dolayı size bir şey emanet edilmişse, sakın sizi böyle zannedeni, zannında yalancı çıkarmayın! Hatta, onların hüsnüzanlarını ahirette dahi yalan çıkarmamaya bakın!

4. “*İffetli olun!*” Irz ve namusunuzu koruyun; başkalarının ırz ve namusunu aynen kendi namusunuz gibi muhafaza edin!

(Bu bahsi ileride iffet bahsini işlerken tafsilatıyla ele alacağız).

5. “*Gözlerinizi harama karşı kapayın!*” Size ait olmayan şeylere bakmayın ve istifadesine mezun olmadığınız şeylere göz dikmeyin!

Harama bakmak, kalbi ifsat eder. Bir kudsî hadiste şöyle buyrulur: **إِنَّ النَّظْرَةَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إبْلِيسَ مَسْمُومٌ، مَنْ تَرَكَهَا**

مُخَافَتِي أَبَدَلْتُهُ إِيمَانًا يَجِدُ حَالَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ “*Harama bakmak şeytanın zehirli oklarından bir oktur. (Sizin irade yayınızdan çıkar ve kalbinize saplanır. Veya şeytana ait bu yay, sizin irade elinizdedir). Kim Bana saygısından dolayı o bakışı terk ederse, onun kalbine öyle bir iman salarım ki, onun zevkini bütün kalbinde hisseder.*”³⁰¹

6. “*Elinizi başkalarına zarar vermekten uzak tutun!*” Hiç kimseye ve hiçbir şekilde kötülük yapmayın!

İşte, bir bakıma emniyet insanı olmanın şartları sayılan bu maddelere riayet eden bir insan, emin olarak yaşar, ahiretini de bu şekilde emniyet ve garanti altına almış olur. Zaten bu mevzuda, Allah Resûlü’ne söz verene, O da Cennet sözü vermektedir.

Evet, yeryüzünün güven içinde devamı, emin insanların söz sahibi olmalarına bağlıdır. Eğer topyekün İslâm âlemi, kendine tevdi edilen emanete sahip çıkar, yeryüzünde emniyet ve güvenin temsilcisi hâline gelebilirse, dünya da yeniden muvazene ve dengeye kavuşacaktır. Yoksa şu anda, sadece Türkiye'nin değil, bütün dünyanın hâli yürekler acısıdır. Bu tabloyu Âkif, şu mısralarla ne güzel dile getirir:

*Hayâ styrılmış, inmiş: Öyle yüzsüzlük ki her yerde...
Ne çirkin yüzler örtermiş meğer o incecik perde!
Vefa yok, ahde hüremet hiç, emanet lafz-ı bî-medlûl;
Yalan rayiç, hıyanet mültezem her yerde, hak meçhûl.
Ne tüyler ürperir, yâ Rab, ne korkunç inkılâb olmuş!
Ne din kalmış, ne iman.. din harâb, iman türâb olmuş!*

g. Ey Ümit Tomurcukları!

Din hakikatini yeniden yeryüzüne getirip ikame edecek sizlersiniz. Siz öyle bir kökün sürgünleri ve öyle bir ışık kaynağının hüzmelerisiniz ki, onlar, tarihin karanlık bir döneminde cihanları ışığa boğdu ve bir “şecere-i tûbâ” gibi dal, yaprak ve çiçekleriyle her yana yayıldılar. Ve işte o dönemde soylu milletimiz, devletler arası görüşmelerde, her sözü emir kabul edilen hâkim bir devlet hâline gelmişti. –İnşâallah– içinde bulunduğumuz karanlık günleri –ki çok çabuk geçeceğine inanıyorum– atlatarak o aydınlık çağları yine sizler ihya edeceksiniz. Yerin altındakiler de, üstündekiler de sizden bunu beklemekte.. ve bilhassa, ruhaniyatıyla her zaman aranızda dolaşan.. bazen siz hissetmeseniz, görmeseniz de başınızı okşayıp, sırtınızı sıvazlayan Hz. Muhammed Aleyhisselâm da, o ümit dolu bakışlarıyla, her çizgisi şefkat bûsesi tebessümleriyle sizden bunu beklemektedir.

Siz, emin insanlar olarak istikametten ayrılmaz ve çevrenize hep emniyet ve itminan mesajları sunabilirsiniz.. evet, bunu başarabilerseniz topyekün insanlığın kalb kapıları ardına kadar size açılacak ve ilkler gibi siz de, o kalblerde tahtlar kuracaksınız. Unutmayın ki, bu neticeye, daha doğrusu

bu zirveye ulaşabilmenin en önemli şartı da emanette emin olmaktır.

Eğer dünya muvazenesinde yeniden denge unsuru olmak ve dünyanın kaderiyle alâkalı kararlar alınırken gözünün içine bakılır bir millet hâline gelmek istiyorsak –ki, buna mecburuz– o zaman, hakkın, adaletin, istikamet ve güvenin temsilcileri olmalıyız...

DİPNOTLAR

- ²⁶⁰ Şuarâ sûresi, 26/105-108.
²⁶¹ Şuarâ sûresi, 26/123-125.
²⁶² Şuarâ sûresi, 26/141-143.
²⁶³ Şuarâ sûresi, 26/160-162.
²⁶⁴ Tekvir sûresi, 81/21.
²⁶⁵ Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/17.
²⁶⁶ Kıyâme sûresi, 75/16-19.
²⁶⁷ Buhârî, *hac* 132; Müslim, *hac* 147; Ebû Dâvûd, *menâsik* 57.
²⁶⁸ Ahzâb sûresi, 33/37.
²⁶⁹ Buhârî, *tevhîd* 22; Müslim, *iman* 288.
²⁷⁰ Ahzâb sûresi, 33/37.
²⁷¹ Müslim, *cihad* 58; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 1/30-33.
²⁷² Enfâl sûresi, 8/67.
²⁷³ Buhârî, *itikaf* 8; *bed'ü'l-halk* 11; Müslim, *selâm* 24-25; Taberânî, *el-Mu'cemu'l-kebir*, 24/72.
²⁷⁴ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 3/425; Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/628; İbn Hişâm, *es-Sîratü'n-nebeviyye*, 1/323; İbn Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, 1/121.
²⁷⁵ Ebû Dâvûd, *edeb* 80; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 3/447.
²⁷⁶ Buhârî, *iman* 24; Müslim, *iman* 107.
²⁷⁷ Ebû Dâvûd, *cihad* 112; *edeb* 164; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 1/404.
²⁷⁸ Belâzurî, *Fütûhu'l-büldân*, 1/143.
²⁷⁹ Ebû Dâvûd, *edeb* 35; Tirmizî, *kıyâme* 51; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 6/189.
²⁸⁰ Ebû Dâvûd, *hudûd* 25.
²⁸¹ Ebû Dâvûd, *vitir* 32; Nesâî, *istiâze* 19, 20.
²⁸² Buhârî, *edeb* 99; Müslim, *cihad* 9-16 (Lafız Müslim'den.)
²⁸³ Yunus sûresi, 10/71.
²⁸⁴ Sâffat sûresi, 37/83.
²⁸⁵ Mümtehine sûresi, 60/4.
²⁸⁶ Bkz.: Tevbe sûresi, 9/129.
²⁸⁷ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 1/156; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, 1/258.
²⁸⁸ Yâsin sûresi, 36/9.

- ²⁸⁹ İbn Hişâm, *es-Sîratü'n-nebeviyye*, 3/8-9; Taberî, *Tarihu'l-ümem ve'l-mülûk*, 1/567.
- ²⁹⁰ Tevbe sûresi, 9/40.
- ²⁹¹ Buhârî, *tefsir* (9) 9; Müslim, *fedailü's-sahâbe* 1.
- ²⁹² Buhârî, *cihad* 52; Müslim, *cihad* 76-80.
- ²⁹³ Buhârî, *cihad* 84; *megâzî* 31; Müslim, *fezâil* 13; Hâkim, *el-Müsteðrek*, 3/29.
- ²⁹⁴ Nisâ sûresi, 4/58.
- ²⁹⁵ İbn Kesîr, *Tefsiru'l-Kur'âni'l-azim*, 1/516-517.
- ²⁹⁶ Buhârî, *ilim* 2; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 2/361.
- ²⁹⁷ Buhârî, *cuma* 11; *vesâyâ* 9; Müslim, *imâre* 20.
- ²⁹⁸ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 3/135; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, 8/195; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, 4/97.
- ²⁹⁹ Tirmizî, *iman* 12; Nesâî, *iman* 8.
- ³⁰⁰ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 5/323; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebü*r, 8/262; *el-Mu'cemü'l-evsat*, 3/77; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, 6/288.
- ³⁰¹ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, 10/173.